

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

גישות פרשניות בחקר ציורי הקיר ופסיפסי הרצפה של התרבויות הקלאסיות - 5824

תאריך עדכון אחרון 02-10-2022

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: תולדות האמנות

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): פרופ' רינה טלגם

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: rina.talgam@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: יום ד': בתיאום מראש

תאור כללי של הקורס:

הקורס נועד לחשוף את המשתתפים למגוון רחב של תיאוריות, מתודות וגישות פרשניות המשמשות בחקר ציורי הקיר ופסיפסי הרצפה של התרבויות הקלאסיות ולהצביע על התמורות שחלו בשדה מחקרי זה במהלך השנים. במהלך הקורס יוצגו שיטות פורמליסטיות ותיקות, המתמקדות בסוגיות של כרונולוגיה, טיפולוגיה, סגנון, טכניקה, יצור ואיקונוגרפיה ולצדן יבחנו גישות חדשות יותר המדגישות את ההיסטוריה החברתית וההקשר המרחבי של היצירה. אימוצן של תיאוריות ביקורתיות משדות ידע אחרים לעיון בייצוג התמוני של התרבות הגרקו-רומית משתקף, בין השאר, בהעברת מרכז הכובד מהפטרוני והאמן אל הצופה. מחקרים רבים אודות ציורי הקיר ופסיפסי הרצפה שנכתבו בעשורים האחרונים עוסקים בתפקיד של ההיצגים החזותיים בהגדרת זהות חברתית ואישית. בשל כך, במסגרת הקורס נחקר כיצד מגדר, מעמד וזהות אתנית מיוצגים בתמונות. סוגיה נוספת אותה נבחן נוגעת לשימוש ביצירות אמנות כתעודות היסטוריות ובמסגרת זו נבקש לברר באיזו מידה משקפים ההיצגים החזותיים את המציאות. ממדיה הגלובליים של התרבות הרומית יחייבו אותנו לתת את הדעת למאפיינים הייחודיים של ציורי הקיר ופסיפסי הרצפה באזוריה השונים של האימפריה, על מנת לנסות ולהבין את היחסים המורכבים שבין רומא לפרובינקיות ולעמוד על האפשרות של זיקות בין פרובינקיאליות. הקורס יתמקד ביצירות מרכזיות ויבקש להעניק מבט ביקורתי ורחב על סוגיות מחקריות שנויות במחלוקת.

מטרות הקורס:

הקורס נועד לעודד את התלמידים לאמץ גישה רב ממדית לעיון ביצירות אמנות ולבחון מגוון רחב של שאלות. בנוסף לכך הקורס מראה כיצד שימוש נכון בתיאוריות עשוי לסייע בניתוח הצגים חזותיים.

תוצרי למידה

בסימום של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

התלמידים ירכשו כלים לקריאה ביקורתית, לניתוח ופרשנות מושכלים, חשיבה יצירתית, וכתובה אקדמית.

דרישות נוכחות (%) :

90

שיטת ההוראה בקורס:

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. הציורים של פוליגנוטוס בלסכה של אנשי קנידוס בדלפי: האיליופרסיס
2. הציורים של פוליגנוטוס בלסכה של אנשי קנידוס בדלפי: הנקייה
3. השתקפותם של ציורי הקיר בציורי הכדים היווניים, סקנוגרפיה וסקיהגרפיה
4. זאוקסיס ופארסיס. ציור יווני בספרות היוונית והרומית
5. קרב, צייד וחטיפת נשים בציור ובפסיפס המקדוני (בעקבות מחקרה של עדה כהן)
6. פסיפס קרב אלכסנדר

7. ציור רומי בשלהי תקופת הרפובליקה וראשית הקיסרות - סקירה כללית
8. מגלוגרפיה: הציורים בוילה בבוסקוראלה ובוילה של המיסטריות בפומפיי
9. ציור הנף הרומי
10. 10. ציורים מיתולוגיים בבית הרומי
11. התיאטרון
12. תפקידם החברתי של המיתוסים היווניים בפסיפסים הרומיים
13. פסיפסים רומיים בפרובינקיות

חומר חובה לקריאה:

- J.J. Pollitt, *Painting in Greek and Greco-Roman Art Criticism*, in *The Cambridge History of Painting in the Classical World* (ed. J.J. Pollitt), Cambridge University Press, Cambridge, 2014, 288-301.
- M. Stansbury-O'Donnell, "Polygnotos's Iliupersis. A New Reconstruction," *AJA* 93 (1989), 203-215.
- M. Stansbury-O'Donnell, "Polygnotos's Nekyia. A Reconstruction and Analysis," *AJA* 94 (1990), 213-235.
- V.J. Bruno, *Form and Color in Greek Painting*, W.W. Norton and Company, New York, 1977, 23-46, 53-60.
- A. Cohen, *The Alexander Mosaic; Stories of Victory and Defeat*, Cambridge University Press, Cambridge, 1997, 1-23, 51-82, 83-142, 162-174.
- A. Cohen, *Art in the Era of Alexander the Great; Paradigms of Manhood and their Cultural Traditions*, Cambridge University Press, Cambridge, 2010, 17-63.
- I. Bragantini, "Roman Painting in the Republic and Early Empire," in *The Cambridge History of Painting in the Classical World* (ed. J.J. Pollitt), Cambridge University Press, Cambridge, 2014, 307-369.
- R. Ling, "Stedius and the Beginnings of Roman Landscape Painting," *JRS* 67 (1977), 1-16.
- B. Bergmann, "Art and Nature in the Villa at Oplontis," *Journal of Roman Archaeology Supplementary Series Number 47*, 2002, 87-120.
- E. Winsor Leach, *The Social Life of Painting in Ancient Rome and on the Bay of Naples*, Cambridge University Press, Cambridge, 2004, 93-122, 123-155.
- S. Hales, *The Roman House and Social Identity*, Cambridge University Press, Cambridge 2003, 135-163, 207-247.
- J.R. Clarke, *Looking at Laughter; Humor, Power, and Transgression in Roman Visual Culture, 100B.C. - A.D 250*, University of California Press, Berkeley, Los Angeles and London, 2007, 1-62.
- M.L. Thompson, *The Monumental and Literary Evidence for Programmatic Painting in Antiquity*, *Marsyas* 9 (1961), 36-77.
- Z. Newby, *Greek Myths in Roman Art and Culture; Imagery, Values and Identity in Italy 50 BC - AD 250*, Cambridge University Press, Cambridge, 2016, 137-226.
- K.M.D. Dunbabin, "Image, Myth, and Epic on Mosaics of the Late Roman West," in *Images for Classicists* (ed. K. M. Coleman), Loeb Classical Monographs 15, Harvard University Press, Cambridge MA, 2015, 39-65.

חומר לקריאה נוספת:

רשימה מפורטת תינתן לתלמידים בתחילת הקורס

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %

הרצאה 0 %

השתתפות 30 %

הגשת עבודה 70 %

הגשת תרגילים 0 %

הגשת דו"חות 0 %

פרויקט מחקר 0 %

בחנים 0 %

אחר 0 %

מידע נוסף / הערות: